

แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Active Learning)

หน่วยการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นน่ารู้

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของคลองสมถวิล

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

คลองสมถวิลคือสายน้ำสำคัญที่อยู่คู่เมืองมหาสารคามมาตั้งแต่อดีต เดิมทีเป็นระบบคันคูดินเพื่อใช้ในการเกษตรและกักเก็บน้ำ แต่ก็ช่วยแต่งแต้มความสวยงามให้เมืองด้วยในเวลาเดียวกัน เมื่อเมืองมหาสารคามขยายตัว คลองสายนี้ก็เปลี่ยนบทบาทจากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มาเป็นคลองระบายน้ำของเมือง ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง คลองสมถวิลยังคงเป็นหัวใจของการพัฒนาเมือง และกำลังกลายเป็นแลนด์มาร์คสำคัญทางเศรษฐกิจและภูมิทัศน์ในยุคใหม่

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ
อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ม.1/3 นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ด้านความรู้ (K) อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของคลองสมถวิลได้
- ด้านทักษะ (P) วิเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือคำบอกเล่าในท้องถิ่นได้
- ด้านเจตคติ (A) เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเอง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (รูปแบบ 5E หรือ Inquiry-Based)

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engagement) - 10 นาที

- ครูเปิดภาพถ่ายปัจจุบันของ “คลองสมถวิล” ให้นักเรียนดู
- ใช้คำถามท้าทาย “นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ทำไมคลองแห่งนี้จึงถูกเรียกว่า “คลองสมถวิล”

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) - 20 นาที

- แบ่งกลุ่มนักเรียน (4-5 คน) แจก “ชุดข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน” (ประกอบด้วย เอกสารสรุปประวัติ, ภาพถ่ายเก่า, หรือบทสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านที่เตรียมไว้)
- ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นในหัวข้อ: ชื่อเรียกมาได้อย่างไร? ความสำคัญในอดีตคืออะไร?

ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) - 10 นาที

- ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลในรูปแบบ Timeline หรือ Mind Map สั้นๆ บนกระดาน เพื่อเชื่อมโยงลำดับเหตุการณ์

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) - 10 นาที

- ครูให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นมา ความผูกพันของคณมหาสารคามกับคลองสมถวิล

ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation) - 10 นาที

- นักเรียนเขียน "Postcard ถึงเพื่อน" สรุปความประทับใจหรือสิ่งที่เพิ่งรู้เกี่ยวกับคลองสมถวิล 1 ข้อ

5. ตารางวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ด้านความรู้ (K) อธิบาย ประวัติและ ความสำคัญได้	ตรวจผลงานกลุ่ม (Mind Map/Timeline)	แบบประเมินผลงาน	ผ่านเกณฑ์ระดับ "ดี" ขึ้นไป (60%)
2. ด้านทักษะ (P) วิเคราะห์ ข้อมูลจาก หลักฐานได้	สังเกตพฤติกรรมการ สืบค้นและการอภิปราย	แบบสังเกตพฤติกรรม กลุ่ม	ผ่านเกณฑ์ระดับ "ดี" ขึ้นไป
3. ด้านเจตคติ (A) เห็นคุณค่าใน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	สังเกตจากการเขียนสรุป ใน Postcard	แบบประเมินเจตคติ/ ชิ้นงาน	สะท้อนความภูมิใจหรือ ความตระหนักได้ชัดเจน

6. สื่อการเรียนรู้

1. ภาพถ่ายคลองสมถวิล (อดีต-ปัจจุบัน)
2. ใบความรู้ "ประวัติคลองสมถวิล"
3. กระดาษปาร์ฟและปากกาเคมีสำหรับระดมสมอง